

KİTAP TANITMA

TÜRK LÜK BİLGİSİ İNCELEMELERİ TARİH-KÜLTÜR-TAHRİFAT

Yrd. Doç. Dr. Merve ÜNER*

*Doç. Dr. Sebahattin Şimşir, **Türklük Bilgisi İncelemeleri Tarih-Kültür-Tahrifat**, Post Yayınları, 13,5 x 21,5 cm, Karton Kapak, Kitap Kağıdı, 187 sayfa, ISBN: 978-605-833-85-62, İstanbul 2016.*

Yaptığı çalışmalarla akademik sahada kendisine önemli bir yer edinen Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Sebahattin Şimşir; Türk Dünyası, İslam Öncesi Türk Tarihi ve Türk Kültürü üzerine bilimsel araştırmalar gerçekleştirmektedir. Sebahattin Şimşir'in bahse konu olan "*Türklük Bilgisi İncelemeleri-Tarih Kültür Tahrifat*" adlı eseri Eylül 2016'da Post Yayın Dağıtım aracılığıyla okurları için hazırlanmıştır.

187 sayfadan oluşturulan eserin başında yazarın hayatı ve eserleri hakkında bilgilendirilme yapılmış ve hemen ardından önsöz ve içindekiler kısmıyla devam edilmiştir. Eserin sonunda oldukça zengin bir araştırma yapıldığını kanıtlayan kaynakça bölümü yer almaktadır.

Kitapta, Türk kültürünün çeşitli konuları hakkında incelemeler yer almaktadır ve eserin birbirinden bağımsız makaleler halinde yazıldığı düşünülse de aslında makaleler arasında bir bütünlük bulunduğu göze çarpmaktadır.

Türk kültürü, yayılış alanının coğrafi konumu nedeniyle birçok kültürden etkilenmiş ve bu kültürleri etkilemiştir. Yapılan araştırmada ilk olarak bu kavramın üzerinde durulmaktadır. Hiç şüphe yoktur ki bu kavrama katkısı olanlar sayısızdır. Ancak her konuda olduğu gibi, Türk Kültürü'nün sistemli bir şekilde ortaya çıkmasında öne çıkan bazı isimler mevcuttur. Bu bağlamda sahanın en üretken isimlerine yer verilmiş olup, ortaya koydukları eserlerle

* Balıkesir Üniversitesi Tarih Bölümü, merveuner@balikesir.edu.tr

maddi unsurlar ve bu unsurlar ışığında Türk kültürü kelimesinin eserdeki diğer makalelerle aydınlatılması amaçlanmıştır.

Eserde, Türklerin tarih sahnesine çıkışları hakkındaki ilk bilgiye sahip olabileceğimiz destanları ve içerikleri hakkında bilgilendirilme yapılmıştır. Destanlar milletlerin tarihlerinin yazımında ve bilinmeyen dönemlerine ışık tutmalarında oldukça etkin bir rol oynamaktadır. Sadece tarih sahasında değil, din, sosyal hayat, ekonomi, kültür ve benzeri alanlarda da bizi aydınlatıcı bilgiler taşıdığı da önemle vurgulanmaktadır.

Tanıtılan eserde, eski Türk devletlerinde çeşitli anlamlar yüklenilmiş olan kurt ve bozkurt kelimeleri tanımlanarak anlatılan hikayelerle konu desteklenmektedir. Yine günümüzde deyim, atasözü, fıkra, mahlas, isim vb. alanlara kadar yayılan bu iki kelimenin hayatımızda, kültürümüzün bir parçası olarak yer aldığından bahsedilmektedir.

Bu çerçevede, araştırmanın niteliği olan Türk kültürü kavramının içerisinde yer alan aile, evlilik, milliyetçilik, Türk içecekleri de ele alınmıştır. Yine Türklerin ilk tarih sahnesine çıktıklarında göçebe yaşam biçimini benimsemelerinden dolayı yazılı eser bırakmamış olmaları onların münasebet içerisinde bulunduğu diğer milletlerin eserlerinde Türklerle ilgili kayıtlara bakmayı gerektirmiştir. Yazılı belge bırakmamış olmaları aynı zamanda Türk tarihinin kronolojik olarak sıralanmasının tespitini de zorlaştırmıştır. Bu durum ne Orta Asya Tarihi'nin ne de Anadolu Tarihi'nin başlangıcının belli olmamasına neden olmuştur. Konuyla ilgili yaşanan bu önemli iki coğrafyada Türk- lük sorununun olduğu, tarih ve sosyoloji vasıtasıyla ortaya çıkan problemin çözülmesi gerektiğine yazar tarafından dikkat çekilmektedir.

Çalışmanın devamında, İran ve Turan kavramlarının menşei hususunda durularak, değerlendirilme yapılmıştır. Aslında, tarih boyunca İran ve Turan kavramları birer coğrafi terim olarak adlandırılırken, 19. yüzyıl sonlarına doğru bu kavram Turancılık adı altında siyasal bir hareket olarak ortaya çıkmıştır. Birinci Dünya Savaşı yıllarında Rusya mahkûmu Türk halkının haklarını müdafaa edebilmek için Turancılık fikrinin etki alanı genişletilmek istenmiştir. Bu amaç doğrultusunda girişilen faaliyetler Avrupa'da önemli bir yankı uyandırırken, birçok devletinde rahatsız olduğu belirtilmektedir.

Bilindiği üzere, Birinci Dünya Savaşı'na girdiği yıllarda farklı cephelerde çarpışmak zorunda kalan Osmanlı Devleti, bir taraftan cihat ilan ederken, diğer taraftan da Rusya mahkûmu altındaki Türklerle ilgilenmeye çalışmıştır. Bu çalışma öncesi yazar tarafından tarihe Rusya mahkûmu Türkler diye zikredilen ve savaş sonrası Avrupa'da kalanlar ile daha sonra Bolşevik Rusya'dan bir vesile ile kaçmayı başarabilen Türklerin yayınları ve hatıraları incelenmiştir. Bu bilgiler ışığında şu kaniya varılmıştır ki, Rusya Türkleri her coğrafyada Osmanlı Devleti'nin menfaatleri için çalışmışlardır. Rusya mahkûmu Türkler, Rus üniforması ile başladıkları savaşı, Osmanlı Türk üniforması ile tamamlamıştır.

20. yüzyıl başlarında Osmanlı Devleti'nde, ekonomiyi güçlendirebilmek adına pek çok şirket kurulmuştur. Çalışmada, özellikle *Beynelmîlel Petrol ve*

Pamuk Ticaret Osmanlı Anonim Şirketi'nin kurucuları, kuruluş amacı, işleyiş şekli vb. hakkında bilgilendirilme yapıldıktan sonra, bu şirketin yeri ve önemi değinilmiştir. İdari üyelerinin bir kısmının Rus olması, şirketin ticari faaliyetlerinin bu coğrafyada yürütüleceği fikrini ortaya koysa da, elde edilen arşiv vesikaları şirketin ne gibi faaliyetleri olduğunu ayrıntılı bir şekilde açıklamak için yetersiz geldiği ifade edilmiştir.

Yine bu noktada, Birinci Dünya Savaşı'nda Ruslara karşı mücadele edilen Kafkasya Cephesi'nden, esir düşen Türk askerlerinden ve savaş sonrası Rusya ile yapılan esir mübadelesinden bahsedilmektedir. Araştırmada savaş sonrası memlekete güçle dönmeyi başaran Tuğgeneral Ziya Yergök'ün Bişkek'teki esaret hatıralarından söz edilmesi, konunun aydınlatılması açısından yol gösterici niteliktedir. Hatıratlarda, bölgede yaşayan Türklerin yardımları dikkat çekicidir ki, bunda coğrafi yakınlık ve anlaşmanın kolay olması da etken olduğu düşünülmektedir.

Eserin sonlarına doğru ise Rusya mahkûmu Türk topluluklarının bilinçlenmesi için çalışan Ahmet Baytursunoğlu, Ukrayna'nın 20. yüzyıl başlarında yetiştirdiği önemli isimlerinden olan V.V. Dubrovsky ile buna ek olarak Türk Dünyası'nda ehemmiyet kazanan Türkolog Tuncer Baykara'nın çalışmalarına ağırlık verilerek, Türk kültürü ve tarihinin gelişmesine sağladıkları katkı ortaya konulmuştur.

Kitabın içerisindeki başlıklardan da anlaşılacağı üzere eserde yalnızca tarih ve kültür bahsi değil, bir de tahrifata yer ayrılarak verilen örneklerle, yapılan araştırmaların geçmişteki hatalarla devam ettirilmekte olduğu ve yeni bir katkı yapılmadığı yönünde eleştirel bir tutum benimsenmiştir.

Son olarak İzzettin Kerkük'ün kendisini adadığı Türkmen ve Kerkük davasına dikkat çekilmek istenmiştir. Eserde İzzettin Kerkük'ün Kerkük ve Irak Türklerini sadece kültürel ve siyasi meseleleriyle değil, aynı zamanda onların insani değerleriyle de yakından ilgilendiği düşüncesi ispatlanmaktadır.

Sonuç itibarıyla Türk kültürü ve tarihi Türklerin siyasi, sosyolojik ve toplumsal varlığını tespit etmemiz için elimizde bulunan en değerli materyal olmuştur. Eserde Türk kültürü ve tarihi ile ilgili bilgi, bulgu, tespitler, araştırma notları ve de tarihsel süreçler arasındaki bağlantı izlenerek, Türk kültürünün ve tarihinin kapsam ve mahiyeti araştırılmıştır. Tarihimizin ve kültürümüzün çeşitli yönleriyle ele alındığı kitapta kültürümüz hakkında tahrifatlara da yer verilmiş ve bunları yapanlar eleştirilerek gerekli cevap verilmek istenmiştir. Bunun yanı sıra kitap, tarihimizin ve kültürümüzün bazı ayrıntılarını öğrenmek için okuyucuları yönlendirmekte etkili olacak düzeydedir.

